

RECEPȚIONAT

Ministerul Educației și Cercetării

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Centrul de Cercetări Științifice Multidisciplinare

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2024

**privind realizarea subprogramului de cercetare în cadrul
programului instituțional de cercetare (2024-2027)**

Titlul subprogramului *Abordarea problemelor controversate ale trecutului și prezentului la disciplinele școlare Educație pentru societate și Istorie*

Prioritatea strategică *Provocări societale*

Codul subprogramului *040119*

Șef centru

CHICU Silvia

Coordonatorul subprogramului
de cercetare

URSU Valentina

Chișinău, 2025

CUPRINS:

- 1. Scopul și obiectivele etapei 2024**
- 2. Acțiunile planificate pentru etapa 2024**
- 3. Acțiunile realizate în 2024**
- 4. Rezultatele obținute**
- 5. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute**
- 6. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de publicații**
- 7. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de prezentări la foruri științifice**
- 8. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în subprogram în mass-media:**
- 9. Colaborare la nivel național și internațional**
- 10. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2024 de membrii echipei subprogramului**
- 11. Dificultăți în realizarea subprogramului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.)**
- 12. Concluzii**

1. Scopul și obiectivele etapei 2024

Scopul etapei: Documentarea, identificarea și analiza surselor, a lucrărilor științifice și didactico-metodice referitoare la trecutul și prezentul Republicii Moldova din perspectiva controverselor.

Obiectivele urmărite în anul 2024:

- Identificarea noilor viziuni și ipoteze privind problemele sensibile și controversate ale societății în Republica Moldova.
- Abordarea problemei dezinformării și știrilor false în cadrul disciplinelor școlare *Educația pentru societate și Istoria Românilor și Universală*.
- Discutarea problemelor sensibile ale lumii contemporane în cadrul meselor rotunde, seminarelor, atelierelor de reflecție în problemele subprogramului.

2. Acțiunile planificate pentru etapa 2024

- Vor fi efectuate cercetări pentru depistarea, colectarea, cercetarea și analiza subiectelor alese.
- Vor fi desfășurate lecții cu elevii, studenții, masteranzii, cadrele didactice dedicate problemelor controversate, dezinformării și propagandei.
- Vor fi pregătite și prezentate comunicări la conferințe științifice.
- Va fi desfășurat Concursul pentru elevi *Personalități și monumente din localitatea natală: istorie și memorie. Ediția 2024*.
- Va fi organizată Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”.

3. Acțiunile realizate în 2024

- Au fost efectuate cercetări pentru depistarea, colectarea, cercetarea și analiza subiectelor alese.
- Au fost desfășurate lecții cu elevii, studenții, masteranzii, cadrele didactice dedicate dezinformării și propagandei.
- Au fost prezentate comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale.
- A fost organizat și desfășurat Concursul pentru elevi *Personalități și monumente din localitatea natală: istorie și memorie, Ediția 2024*.
- A fost organizată Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, 25-26 octombrie 2024.
- Au fost organizate mese rotunde, seminare, ateliere de reflecție în problemele subprogramului.

4. Rezultatele obținute

Au fost efectuate cercetări în arhive, biblioteci pentru depistarea, colectarea, cercetarea subiectelor alese.

În perioada aprilie-mai a fost organizat și desfășurat Concursul pentru elevi „Personalități și monumente din localitatea natală: istorie și memorie”, Ediția 2024. La concurs au participat 231 de elevi din clasele a VIII-a - a XII-a din gimnazii, licee, Centre de excelență, colegii, din numeroase localități ale Republicii Moldova și România, îndrumați de 118 profesori de Istorie și Educație pentru societate. Toți membri din subprogram au fost încadrați foarte activ în procesul de organizare, desfășurare a acestui eveniment și jurizarea lucrărilor. Prezentările și filmele video, elaborate de elevi, sub îndrumarea profesorilor, au reliefat contribuția personalităților din localitate în evoluția comunității locale, au cuprins prezentarea mai multe obiective ale patrimoniului material și imaterial: monumente

de for public, edificii ecleziastice, obiecte ale patrimoniului artistic, etnografic, muzee etc. și atitudinii băștinașilor față de cunoașterea și protejarea acestora. Lucrările au fost elaborate în baza depistării documentelor de arhivă, cercetarea documentelor publicate, analiza studiilor bibliografice, articolelor din presă, au fost realizate interviuri, cercetări de teren ș.a.

La 25-26 octombrie 2024 Facultatea Filologie și Istorie, Catedra Istorie și Științe Sociale, Școala Doctorală „Istorie. Patrimoniu cultural. Modernitate” au organizat conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”. Conferința a întrunit circa 120 de cercetători științifici, cadre didactice din învățământul superior, doctoranzi, profesori din colegii, licee, gimnazii, muzeografi, specialiști din instituții de stat și asociații nonguvernamentale din Republica Moldova, România, Ucraina, Belarus. Organizatorii i-a avut în calitate de parteneri pe: Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Institutul Patrimoniului Cultural, Universitatea „Valahia” din Târgoviște, România. Subiectele expuse în cadrul ședinței plenare și celor 5 secțiuni s-au axat pe câteva arii tematice: Probleme sensibile ale lumii contemporane reflectate în cercetările științifice de la începutul sec. XXI; Dileme ale democrației: provocări și soluții; Tendințe moderne în cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural; Formarea competențelor pentru cultura democratică în cadrul disciplinelor școlare „Educație pentru societate”, „Științe socio-umaniste”, „Filozofie”, „Religie”; Abordarea problemelor controversate ale societății la disciplinele școlare „Istoria Românilor și Universală”, „Limba și literatura română”. Comunicările au trezit un viu interes din partea participanților din toate atelierele. Pentru a mări impactul abordărilor expuse la conferință, organizatorii intenționează să publice materialele acestei manifestări științifice într-un volum tematic.

În colaborare cu Academia de Științe a Moldovei a fost organizată masa rotundă „Tezaurul de aur al Băncii Naționale a României de la Moscova – o creanță mai veche de un secol”. Evenimentul s-a desfășurat pe 15 noiembrie 2024. Scopul manifestării a fost continuarea eforturilor de internaționalizare a problematicei tezaurului românesc evacuat la Moscova în timpul Primului Război Mondial, rămas nerecuperat, și constituirea unui spațiu științific și cultural comun, de promovare a valorilor noastre în spațiul european și internațional. Au fost punctate câteva aspecte relevante cu privire la importanța rezoluției Parlamentului European, adoptate la 14 martie 2024 cu privire la *Tezaurul românesc*, ce reprezintă o reușită a diplomației românești. Studenții, prezenți la eveniment, pot continua cercetarea subiectului prin comunicări la conferințe, teze de an, teze de licență, teze de masterat.

Au fost prezentate mai multe comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale, desfășurate la Chișinău, București, Iași, Târgu Jiu, Târgoviște, Budapesta, Strasbourg. Tezele comunicărilor la câteva conferințe au fost publicate. Unele rezultate au fost publicate în cadrul volumelor cu materialele conferințelor naționale și internaționale.

Au fost desfășurate cursuri, prelegeri publice cu studenții, elevii, profesorii de *Educație pentru societate și Istorie*:

➤ *Subiecte controversate în societatea contemporană*. Curs în cadrul programului de recalificare profesională la *Educația pentru societate*, Centrul de Formare Continuă și Leadership, UPS „Ion Creangă”, februarie-iunie 2024, 24 ore (ENACHI V.).

➤ Modulul *Propaganda și dezinformarea* din programul de recalificare profesională la *Educația pentru societate*, Centrul de Formare Continuă și Leadership, UPS „Ion Creangă”, februarie-iunie 2024 (NOROC L.).

➤ *Manipularea, propaganda și dezinformarea – pericol pentru educația tinerei generații.* Grupul țintă: Grupele 1-3, recalificare, programul *Educație pentru societate*, Centrul de Formare Continuă și Leadership, UPS „Ion Creangă”, 20 februarie 2024 (BOLDUMA V.).

Cercetătorii științifici din subprogram au participat la mai multe ateliere, seminare, școli de vară:

➤ Stagiul în cadrul proiectului EU4 Dialogue „Protejarea patrimoniului cultural în țările aflate în conflict”, Paris, Franța, 4-9 martie 2024 (URSU V.)

➤ Programul de formare a cadrelor didactice universitare privind aplicarea cercetării problematizate în predare, 14 aprilie-14 mai 2024, UPS „Ion Creangă”, Proiectul „Învățământul Superior din Moldova”, implementat de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, cu suportul financiar al Băncii Mondiale (URSU V., SAVIȚCHI C.)

➤ Training „Dezmințirea dezinformărilor despre UE și procesul de integrare europeană a Republicii Moldova,” 20 aprilie 2024, Chișinău (BOLDUMA V., SAVIȚCHI C.).

➤ Atelier interactiv „Stop Fake's best practices”, Școala de Jurnalism din Moldova, 28 mai 2024, Chișinău (SAVIȚCHI C.).

➤ Școala de vară „Imagini de război la lecțiile de istorie. Promovarea competențelor vizuale în Republica Moldova, Ucraina și Georgia”, desfășurată în perioada 26 mai-2 iunie în Germania (BOLDUMA V.).

➤ Atelierul internațional „Exemplu de integrare a Cadrului de referință al competențelor pentru cultură democratică în pregătirea inițială a profesorilor. Programul de masterat *Didactica Educației Civice*, studiu de caz”, 15-17 decembrie 2024, Strasbourg (NOROC L.).

5. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute

Cercetările întreprinse în prezentul subprogram favorizează implementarea în activitatea didactică a noilor informații în domeniul combaterii dezinformării și propagandei, a știrilor false, interpretării critice a evenimentelor și faptelor din trecut și din prezent, formării competențelor pentru o cultură democratică. Rezultatele cercetărilor sunt utilizate în desfășurarea lecțiilor, în elaborarea și editarea ghidurilor, materialelor didactice, suporturilor de curs pentru învățământul preuniversitar și universitar, adresate elevilor, studenților, masteranzilor, cadrelor didactice.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de publicații

- 2 capitole în monografii internaționale
- 2 articole publicate în reviste din străinătate recunoscute
- 2 articole în lucrările conferințelor științifice internaționale din Republica Moldova
- 2 articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională din Republica Moldova
- 1 articol în lucrările conferințelor științifice naționale.
- 2 teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)
- 7 teze în lucrările conferințelor științifice internaționale din Republica Moldova
- 1 teză în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională din Republica Moldova
- 4 alte lucrări științifico-metodice și didactice

8. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de prezentări la foruri științifice. (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

Comunicări la manifestări științifice internaționale (în străinătate)

- **URSU Valentina.** *Patrimoniul cultural al Republicii Moldova între protejare și denigrare* Sesiunea de comunicări științifice a studenților și cadrelor didactice „Istorie și arheologie în spațiul românesc”, Universitatea „Valahia”, Târgoviște, România, 29 mai 2024.
- **URSU Valentina.** *Promovarea patrimoniului cultural prin educație. Studiu de caz: Republica Moldova.* Conferința științifică „Identitate. Tradiție și Interferențe culturale. Simbolistica ieii”, Târgu Jiu, România, 21 iunie 2024.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** “Twitter Revolution” or unknown Mass Revolts in Moldova from April 2009. International Conference „Outbursts of Violence, Networks of Solidarity”, Institute for Advanced Study – Central European University (IAS-CEU), Budapest, May 30-31 2024.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** *The political developments of the Republic of Moldova vs. The Russian aggression in Ukraine* International Conference *War in Ukraine. What Does the Future of Central and Eastern Europe Look Like?*, November 7th-9th, 2024, Bucharest, Romania.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** *Ukraine and Ukrainians in the Actual History Textbooks from the Republic of Moldova.* International Conference „Teaching entangled history. A multilateral dialogue on teaching Ukrainian history in schools in the context of Russian war of aggression against Ukraine”, University of Wrocław, Poland, 17-19 November 2024.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** *History as a Tool of Imperial Identity in the 21st Century. Case of the Republic of Moldova.* International Workshop „The Past in the (Post-)Colonial Present: History as a Tool of Imperial Identity in the 21st Century”, Romanian Centre for Russian Studies and the Faculty of History, University of Bucharest, Bucharest, Romania, 22-23 November 2024.

Comunicări la manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

- **URSU Valentina.** *Abordarea patrimoniului cultural din perioada sovietică în manualele școlare de Istorie din Republica Moldova.* Conferința științifică internațională „Știință și inovație: noi abordări și perspective”, UPS „Ion Creangă”, Republica Moldova, Chișinău, 21-22 martie 2024.
- **URSU Valentina.** Conferința științifică „România și Republica Moldova. Patrimoniu comun și destin european comun”. Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din București, Chișinău, 25-26 aprilie 2024. Titlul comunicării: *Educație pentru patrimoniu în Republica Moldova* – prezentarea orală.
- **URSU Valentina.** Simpozionul internațional de etnologie, Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 20-21 iunie 2024. Titlul comunicării: *Bune practici de studiere și promovare a patrimoniului cultural în școala contemporană* – prezentare orală.
- **URSU Valentina.** Conferință științifică internațională „Patrimoniul cultural. Cercetare, valorificare, promovare”, Ediția a XVI-a. Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 26-27 septembrie 2024. Titlul comunicării: *Controverse în păstrarea și promovarea culturii tradiționale în RSS Moldovenească* – prezentare orală.
- **URSU Valentina.** Conferință științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 25-26 octombrie 2024. Titlul comunicării: *Dileme în interpretarea culturii sovietice* – prezentare orală.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** *Sur-Place goes places* International Regional Seminar „European Identity”, Konrad Adenauer Stiftung, Chișinău, 4 April 2024 – 7 April 2024, prezentare orală - *The Identity Issue in the Republic of Moldova Between its Past, Soviet Legacy, State-Building, and EU Integration* – prezentare orală.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** Conferința științifică internațională „Știință și educație: noi abordări și

perspective”, UPS „Ion Creangă”, Chișinău, 21-22 martie 2024, prezentare orală - *Holocaustul în manualele de istorie din Republica Moldova* – prezentare orală.

- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** Conferința științifică „Moldova: perspective europene – trecut, prezent și viitor”, Forumul Internațional Moldova (IFM) – Istorie, Cultură, Societate Civilă, Chișinău, 14-17 octombrie 2024, prezentare orală *Culturi ale memoriei în Republica Moldova* – prezentare orală.
- **MUSTEAȚĂ Sergiu.** Conferința științifică națională cu participare internațională „*Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane*” UPS „Ion Creangă”, 25-26 octombrie 2024, Chișinău, Comunicare în plen: *Dilemele Republicii Moldova față de trecutul sovietic* – prezentare orală.
- **BOLDUMA Viorel.** Conferința științifică internațională „Știință și educație: noi abordări și perspective”, UPS „Ion Creangă”, 21-22 martie 2024 **Titlul comunicării:** *Predarea problemelor sensibile și controversate ale istoriei prin metoda interviului* – prezentare orală.
- **BOLDUMA Viorel.** Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, UPS „Ion Creangă”, 25-26 octombrie 2024. Titlul comunicării: *Dezvoltarea gândirii critice prin media la Educația pentru societate* – prezentare orală..
- **BOLDUMA Viorel.** Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, UPS „Ion Creangă”, 25-26 octombrie 2024. Titlul comunicării: *Controverse în interpretarea regimurilor politice din perioada interbelică: abordare didactică* – prezentare orală.
- **BULICANU Ecaterina.** Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, UPS „Ion Creangă”, 25-26 octombrie 2024. Titlul comunicării: *Bune practici de valorificare a patrimoniului cultural al loc. Văleni* – prezentare orală.
- **ENACHI Valentina.** Conferința științifică internațională „Știință și educație: noi abordări și perspective”, UPS „Ion Creangă”, 21-22 martie 2024. Titlul comunicării: *Identitatea culturală europeană: paradigme și controverse* – prezentare orală.
- **ENACHI Valentina.** Conferința științifică internațională *Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine* Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 8-9 februarie 2024. Titlul comunicării: *Deportările din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească în viziunea femeilor. Considerente* – prezentare orală.
- **ENACHI Valentina.** Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, UPS „Ion Creangă”, 25-26 octombrie 2024. Titlul comunicării: *Reliefarea identității naționale în Republica Moldova: realități și tendințe* – prezentare orală.
- **NOROC Larisa.** Conferința științifică internațională „Știință și educație: noi abordări și perspective”, UPS „Ion Creangă”, 21-22 martie 2024. Titlul comunicării: *Propaganda și adevăr: istorie și contemporanietate* – prezentare orală.
- **SAVIȚCHI Corina.** Conferința științifică internațională „Știință și educație: noi abordări și perspective”, UPS „Ion Creangă”, 21-22 martie 2024. Titlul comunicării: *Tehnici de propagandă în RSSM, esență și particularități* – prezentare orală.
- **SAVIȚCHI Corina.** Conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”, 25-26 octombrie 2024, UPSC. Comunicare: *Agitația politică – element al propagandei sovietice în RSSM (1954-1956)* – prezentare orală.

Comunicări la manifestări științifice naționale

- **URSU Valentina.** Conferința științifică anuală a doctoranzilor „Cercetare, inovare, dezvoltare”, 19 aprilie 2024. Tema comunicării *Monumente de istorie și cultură din perioada*

sovietică în spațiul public al orașului Chișinău – prezentare orală

- **ENACHI Valentina.** Conferința „Constituția Republicii Moldova la 30 de ani și integrarea europeană”, 29 iulie 2024. Sediul Parlamentul Republicii Moldova. Comunicare: *Reflectarea în mass-media a problemelor ce țin de Constituția Republicii Moldova. Analiza și tendințe.*
- **NOROC Larisa.** Conferința „Constituția Republicii Moldova la 30 de ani și integrarea europeană”, 29 iulie 2024. Sediul Parlamentul Republicii Moldova. Comunicare: *Mituri și prejudecăți privind integrarea în Uniunea Europeană – provocări ale democrației din Republica Moldova – prezentare orală.*

9. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în subprogram în mass-media:

Articole de popularizare a științei

BOLDUMA Viorel, Stepanyants M., *O oportunitate inedită pentru profesorii din Republica Moldova.* În: *Univers Pedagogic Pro*, nr.24 (907), 13 iunie 2024, p.4.

Colaborare la nivel național și internațional:

- Academia de Științe a Moldovei;
- Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul;
- Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți;
- Institutul Patrimoniului Cultural;
- Universitatea „Valahia” din Târgoviște, România.

10. Dificultăți în realizarea subprogramului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.)

Dacă în Rapoartele semestriale și anuale se solicită publicații și participări internaționale e necesară și finanțarea deplasărilor externe pentru participare la conferințe științifice, stagii, seminare din contul subproiectelor.

11. Concluzii

Activitățile desfășurate de întreaga echipă a subprogramului în anul 2024 au demonstrat importanța cercetării problemelor controversate ale societății contemporane, dar și impactul acestora pentru elevi, studenți, cadre didactice, publicul larg. Cercetătorii științifici vor continua investigațiile în următorii ani de implementare a subprogramului. Se va pune accent pe modul de reflectare a problemelor controversate în Curriculum și lucrările didactice la disciplinele *Educație pentru societate* și *Istorie*. Va fi organizată Masa rotundă „Rolul disciplinelor *Educație pentru societate* și *Istorie* în promovarea cetățeniei democratice”. Vor fi elaborate ghiduri pentru cadrele didactice în abordarea unor aspecte ale problemelor controversate ale societății din Republica Moldova. Principalele rezultate vor fi expuse la conferințe științifice naționale și internaționale și vor fi publicate articole în reviste și culegeri științifice.

Coordonatorul subprogramului de
cercetare

URSU Valentina

Data: _____

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în subprogram în anul 2024

Abordarea problemelor controversate ale trecutului și prezentului la disciplinele școlare

Educație pentru societate și Istorie

Codul subprogramului 040119

Pe parcursul anului 2024 membrii subprogramului au efectuat cercetări în arhive, biblioteci pentru depistarea, colectarea și cercetarea subiectelor alese.

În perioada aprilie-mai a fost organizat și desfășurat Concursul pentru elevi „Personalități și monumente din localitatea natală: istorie și memorie”, Ediția 2024. La concurs au participat 231 de elevi din clasele a VIII-a – a XII-a din gimnazii, licee, Centre de excelență, colegii, din numeroase localități ale Republicii Moldova și România, îndrumați de 118 profesori de *Istorie și Educație pentru societate*. Toți membri din subprogram au fost încadrați foarte activ în procesul de organizare, desfășurare a acestui eveniment și jurizarea lucrărilor.

La 25-26 octombrie 2024 a fost organizată conferința științifică națională cu participare internațională „Probleme sensibile și controversate ale societății contemporane”. Conferința a întrunit circa 120 de cercetători științifici, cadre didactice din învățământul superior, doctoranzi, profesori din colegii, licee, gimnazii, muzeografi, specialiști din instituții de stat și asociații nonguvernamentale din Republica Moldova, România, Ucraina, Belarus. Organizatorii i-a avut în calitate de parteneri pe: Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Institutul Patrimoniului Cultural, Universitatea „Valahia” din Târgoviște, România.

Pe tot parcursul anului au fost prezentate 15 comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale, desfășurate la Chișinău, București, Iași, Târgu Jiu, Târgoviște, Wrocław, Budapesta, Strasbourg. Rezultatele cercetărilor au fost publicate în 2 capitole în monografiile internaționale; 2 articole publicate în reviste din străinătate recunoscute; 2 articole în lucrările conferințelor științifice internaționale din Republica Moldova; 2 articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională din Republica Moldova, 1 articol în lucrările conferințelor științifice naționale; 2 teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare); 7 teze în lucrările conferințelor științifice internaționale din Republica Moldova; 1 teză în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională din Republica Moldova; 4 alte lucrări științifico-metodice și didactice

Au fost desfășurate cursuri, prelegeri publice cu studenții, elevii, profesorii de *Educație pentru societate și Istorie* dedicate următoarelor probleme: „Subiecte controversate în societatea contemporană din Republica Moldova”; „Propaganda și dezinformarea”; „Participarea la democrație prin educația media”; „Manipularea, propaganda și dezinformarea – pericol pentru educația tinerei generații” etc.

Cercetătorii științifici din subprogram au participat la mai multe ateliere, seminare, școli de vară: stagiul în cadrul proiectului EU4 Dialogue „Protejarea patrimoniului cultural în țările aflate în conflict”, Paris, Franța, 4-9 martie 2024; „Programul de formare a cadrelor didactice universitare privind aplicarea cercetării problematizate în predare”, 14 aprilie – 14 mai 2024, UPS „Ion Creangă”; Training „Dezmințirea dezinformărilor despre Uniunea Europeană și procesul de integrare europeană a Republicii Moldova”, 20 aprilie 2024, Chișinău; Atelier interactiv „Stop Fake's best practices”, Școala de Jurnalism din Moldova, 28 mai 2024; Școala de vară „Imagini de război la lecțiile de istorie. Promovarea competențelor vizuale în Republica Moldova, Ucraina și Georgia”, 26 mai-2 iunie, Germania; Masa rotundă „Tezaurul de aur al Băncii Naționale a României de la Moscova – o creanță mai veche de un secol”, 15 noiembrie 2024, Chișinău; Atelierul internațional „Exemplu de integrare a Cadrului de referință al competențelor pentru cultură democratică în pregătirea inițială a profesorilor. Programul de masterat *Didactica Educației Civice*, studiu de caz”, 15-17 decembrie 2024, Strasbourg.

During the year 2024, the members of the sub-program carried out research in archives, libraries to detect, collect and research the chosen topics.

Between April and May, the competition for students "Personalities and monuments from the hometown: history and memory", Edition 2024, was organized and held. 231 students from the 8th - 12th grades of gymnasiums participated in the competition, high schools, Centers of excellence, colleges, from numerous localities of the Republic of Moldova and Romania, guided by 118 teachers of History and Education for society. All members of the sub-program were very actively involved in the process of organizing, conducting this event and judging the works.

On October 25-26, 2024, the national scientific conference with international participation "Sensitive and controversial issues of contemporary society" was organized. The conference brought together about 120 scientific researchers, teaching staff from higher education, PhD students, teachers from colleges, high schools, gymnasiums, museographers, specialists from state institutions and non-governmental associations from the Republic of Moldova, Romania, Ukraine, Belarus. The organizers had as partners: the Academy of Sciences of Moldova, the State University "Bogdan Petriceicu Hasdeu" from Cahul, the State University "Alecu Russo" from Balti, the Institute of Cultural Heritage, the University "Valahia" from Târgoviște, Romania.

During the year, 15 papers were presented at national and international scientific conferences, held in Chisinau, Bucharest, Iasi, Târgu Jiu, Târgoviște, Wrocław, Budapest, Strasbourg. The research results were published in: 2 chapters in international monographs; 2 articles published in recognized international journals; 2 articles in the proceedings of international scientific conferences in the Republic of Moldova; 2 articles in the proceedings of national scientific conferences with international participation in the Republic of Moldova; 1 article in the proceedings of national scientific conferences; 2 papers in the proceedings of international scientific conferences (abroad); 7 papers in the proceedings of international scientific conferences in the Republic of Moldova; 1 paper in the proceedings of national scientific conferences with international participation in the Republic of Moldova; 4 other scientific-methodological and didactic works. Courses, public lectures were held with students, pupils, teachers of Education for Society and History dedicated to the following issues: "Controversial topics in contemporary society in the Republic of Moldova"; "Propaganda and disinformation"; "Participation in democracy through media education"; "Manipulation, propaganda and misinformation - danger to the education of the younger generation" etc.

Scientific researchers from the sub-program participated in several workshops, seminars, summer schools: internship within the EU4 Dialogue project "Protection of cultural heritage in conflict countries", Paris, France, March 4-9, 2024; "University teaching staff training program regarding the application of problematic research in teaching", April 14 - May 14, 2024, UPS "Ion Creangă"; Training "Debunking misinformation about the European Union and the European integration process of the Republic of Moldova", April 20, 2024, Chisinau; Interactive workshop "Stop Fake's best practices", School of Journalism from Moldova, May 28, 2024; Summer school "Images of war in history lessons. Promoting visual skills in the Republic of Moldova, Ukraine and Georgia", May 26-June 2, Germany; the round table "The Golden Treasury of the National Bank of Romania from Moscow - a claim older than a century", November 15, 2024, Chisinau; The international workshop "Example of integration of the Reference Framework of competences for democratic culture in the initial training of teachers. The Master's Program Didactics of Civic Education, case study", December 15-17, 2024, Strasbourg.

Coordonatorul subprogramului de
cercetare

URSU Valentina

Data: _____

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2024 în cadrul subprogramului de cercetare
Abordarea problemelor controversate ale trecutului și prezentului la disciplinele școlare
Educație pentru societate și Istorie**

Codul subprogramului 040119

1. Monografii internaționale/naționale

2. Capitole în monografii internaționale/naționale

- **MUSTEAȚĂ Sergiu, S. Miloiu,** Prefață În: Monografia „Politicile educaționale preuniversitare în România interbelică” semnată de Alexandru Mitru, Târgoviște, 2024, pp. 9-14. ISBN 978-606-537-705-9
- **ENACHI Valentina.** Războiul hibrid versus Identitatea națională: Considerente. În: *Mediamorfoze IX: Războiul hibrid reflectat în media* / vol. coord. de Cătălin Negoită. București: Tritonic 2024, pp. 93-108. ISBN 978-606-776-2

3. Editor de culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale și internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.2 în alte reviste din străinătate recunoscute

- **MUSTEAȚĂ Sergiu,** Soviet Legacy in the Republic of Moldova – still a sensitive issue. În: *Der Donauraum.* ¾, 2024, pp. 23-36. ISSN 0012-5415. <https://www.vr-elibrary.de/doi/10.13109/dedo.2024.64.3-4.23>
- **MUSTEAȚĂ Sergiu, C. Lungu,** *Citizenship education in the Republic of Moldova.* <https://eence.eu/countries-profile/citizenship-education-in-the-republic-of-moldova/>

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

6. Articole în lucrările conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

- **ENACHI Valentina,** *Identitatea națională ținută a războiului hibrid dus de Federația Rusă în Republica Moldova.* In: Strengthening Security and Stability in the New National, Regional and Global Realities: , 12-13 mai 2023, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2024, pp. 305-317. ISBN 978-9975-62-740-5 (PDF) https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/305-317.pdf
- **SAVIȚCHI Corina.** *Tehnici de propagandă în URSS, esență și particularități.* In: Science and education: new approaches and perspectives, Ed. 26, 21-22 martie 2024, Chișinău. Chișinău: CEP UPSC, 2024, Seria 26, Vol.3, pp. 260-264. ISBN 978-9975-46-946-3. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/260-264_27.pdf

6.3 în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

- **ENACHI Valentina.** Reflectarea în mass-media a problemelor referitoare la subiectele din Constituția Republicii Moldova. Analize și tendințe. În: *Constituția Republicii Moldova la 30 de ani și integrarea europeană: Materialele Conferinței naționale aniversare practico-științifice cu participare internațională*, 29 iulie 2024, Chișinău: [S. n.], 2024 (Print-Caro), pp. 61-65. ISBN 978-5-85748-081-6. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Konferinta Constitutia RM 30 de ani 2024-red-61-65.pdf
- **URSU Valentina.** Monumentele de istorie și cultură din perioada sovietică în spațiul public al

orașului Chișinău. În: Cercetare, inovare, dezvoltare. Conferința științifică a doctoranzilor, 19 aprilie 2024. Chișinău: CEP al UPS „Ion Creangă”, 2024, pp. 23-29. ISBN 978-9975-46-970-8.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1 în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

- **ENACHI VALENTINA** *Deportările din RSS Moldovenească în viziunea femeilor. Considerente*. In: Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine, Ed. 8, 8-9 februarie 2024, Chișinău. Iași – Chișinău-Lviv: 2024, Ediția 9, p. 160. ISSN 2558 – 894X. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/160-160_28.pdf
- **URSU, Valentina.** *Valeria Cozma – distinsă cercetătoare a istoriei și un pedagog talentat*. In: Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine, Ed. 8, 8-9 februarie 2024, Chișinău. Iași – Chișinău-Lviv: 2024, Ediția 9, pp. 311-312. ISSN 2558 – 894X. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/311-312_6.pdf

7.2 în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

- **URSU Valentina.** Abordarea patrimoniului cultural din perioada sovietică în manualele școlare de Istorie din Republica Moldova. In: Science and education: new approaches and perspectives” international scientific conference, seria 26, 21-22 March, 2024: Selective collection of abstracts/scientific committee: Alexandra Barbaneagră [et al.]. Chisinau: [S. n.], 2024 (CEP UPSC), p. 162-163. ISBN 978-9975-46-28-9. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/6952>
- **URSU Valentina.** *Controverse în păstrarea și promovarea culturii tradiționale în RSS Moldovenească*. În: Patrimoniul cultural. Cercetare, valorificare, promovare. Conferință științifică internațională. Chișinău: Notograf Prim, 2024, p. 67. ISBN 978-9975-84-217-44.
- **BOLDUMA Viorel.** *Predarea problemelor sensibile și controversate ale istoriei prin metoda interviului*. In: Science and education: new approaches and perspectives international scientific conference, seria 26, 21-22 March, 2024: Selective collection of abstracts/scientific committee: Alexandra Barbaneagră [et al.]. Chisinau: [S. n.], 2024 (CEP UPSC), p. 171-172. ISBN 978-9975-46-28-9. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/6952>
- **ENACHI Valentina.** *Identitatea culturală europeană: paradigme și controverse*. In: Science and education: new approaches and perspectives international scientific conference, seria 26, 21-22 March, 2024: Selective collection of abstracts/scientific committee: Alexandra Barbaneagră [et al.]. Chisinau: [S. n.], 2024 (CEP UPSC), p. 173-174. ISBN 978-9975-46-28-9. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/6952>
- **NOROC Larisa.** *Propaganda și adevăr: istorie și contemporanietate*. In: Science and education: new approaches and perspectives international scientific conference, seria 26, 21-22 March 2024: Selective collection of abstracts/scientific committee: Alexandra Barbaneagră [et al.]. Chisinau: [S. n.], 2024 (CEP UPSC), p. 175-176. ISBN 978-9975-46-28-9. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/6952>
- **MUSTEATĂ Sergiu.** *Holocaustul în manualele de istorie din Republica Moldova*. In: Science and education: new approaches and perspectives international scientific conference, seria 26, 21-22 March 2024: Selective collection of abstracts/scientific committee: Alexandra Barbaneagră [et al.]. Chisinau: [S. n.], 2024 (CEP UPSC), p. ISBN 978-9975-46-28-9. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/6952>
- **SAVIȚCHI Corina.** *Tehnici de propagandă în URSS, esență și particularități*. In: Science and education: new approaches and perspectives international scientific conference, seria 26, 21-22 March 2024: Selective collection of abstracts/scientific committee: Alexandra Barbaneagră [et al.]. Chisinau: [S. n.], 2024 (CEP UPSC), p. 178. ISBN 978-9975-46-28-9. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/6952>

7.3 în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

- **BOLDUMA Viorel**, Radu V., Interpretarea monumentului – o modalitate de studiere a istoriei. În: Educație și inginerie civilă, 2023-2024. Conferința națională cu participare internațională, Ediția a 6-a, 26 aprilie 2024 / comitetul științific: Munteanu Angela, Zubco Efim. Editura, Lexon-Prim, Chișinău, 2024, p. 48-53. ISBN 978-9975-172-65-3.

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.3 alte lucrări științifico-metodice și didactice

- **NOROC Larisa**. Problema dezinformării și propagandei în materialele curriculare preuniversitare (ciclul gimnazial și liceal). În. https://concursistoric.upsc.md/wp-content/uploads/2024/04/01_PROBLEMA-DEZINFORMARII-SI-PROPAGANDEI_Larisa-NOROC.pdf
- **BOLDUMA Viorel**, Malcosean Al., Malcosean A. *Învățarea istoriei moderne prin caricaturi (material didactic pentru clasa 11)*, Chișinău: Garamont-Studio, 2024, 108 pagini. ISBN 978-9975-3505-8-7.
- **BOLDUMA Viorel**, Felea A., Dolghi A. (alcătuitori). *Politică externă, războaie și diplomatie. Spațiul românesc în context internațional*. Crestomație, Chișinău: Lexon-Prim, 2024, 228 p. ISBN 978-9975-173-08-7.
- **BOLDUMA Viorel**, Moșin Octavian (editori). *Viața religioasă în RSS Moldovenească (1965–1970). Documente*. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2024, 600

Coordonatorul subprogramului de
cercetare

URSU Valentina

Data: _____

Componenta echipei de cercetare**Codul subprogramului 040119_**

		Echipa subprogramului pentru 2024					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Funcția	Norma de muncă	Data angajării	Data eliberării*
1.	Ursu Valentina	1959	Dr.	Cerc.șt. coord.,	0,5	02.01.2024	
2.	Musteață Sergiu	1972	Dr. hab.	Cerc.șt. superior	1,0	02.01.2024	
3.	Noroc Larisa	1971	Dr.	Cerc.șt. coord.,	0.25	02.01.2024	
4.	Enachi Valentina	1958	Dr.	Cerc.șt. coord.,	0.25	02.01.2024	
5.	Savițchi Corina	1980	-	Cerc.șt.	0.25	02.01.2024	
6.	Bolduma Viorel	1974	-	Cerc.șt.	0.25	02.01.2024	
7.	Bulicanu Ecaterina	1991	-	Cerc.șt. stagiar	0.25	02.01.2024	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor – 10 %

Șef centru

CHICU Silvia

Coordonatorul subprogramului de cercetare

URSU Valentina

Data: _____